

Pe Sa deova ori in septimana
 Jotia si Dominica.
 Pralata pentru Austria
 pre anu intregu . . . 10. v. v.
 • pretul de duu . . . 3. v. v.
 • tot luna . . . 3. v. v.
 Pentru Romania si Slavonia
 pre anu intregu . . . 14. v. v.
 • jumate . . . 7. v. v.
 • tot luna . . . 3. v. v. 50 cr.

OPINIA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

Procuraturile se fac la Tribunalul de pe strada dominica Nr. 2. Era corespondentia la Redactiunea diurnului 8 v. v. la ora 6. Acolo unde sunt a se adresa toate scrisorile si petitiunile administratiunii, apellatiunile, etc.
 Scrisorile infrantate si corespondenta nu acceptam si se primim. Scrisorile publicabile se vor arda.
 Pentru insertiunile publicatiunilor se ia un raspund. 10. cruceri de linia. — Unu unu algebrice costu 10 cr. v. v.

Correspondintele.

De langa Dunare, 18 octombrie 1865.

Nu te mira, Domnule Redactoru, daca si noi ne ocupam de chestiunea cea mai importanta a zilei: Unirea sau Autonomia Transilvaniei?

Interesul nostru, binele natiei si alu patriei, cere ca in concluderea intrunuta spre a dezbate treble nostre nationale, spre a ne forma o idee chiara asupra situatiunii politice si spre a deveni la fine la rezultatulu doritu, sa nu ne certamur a fi despartiti nici prin decizii, nici prin vâli, nici chiar prin margini stavilate intre trane. Din acestu punctu de vedere privindu chestiuna mea de susu, — aceea ne atinge si pe noi cei din coce de Dealu-Mare in toamna ca pe frati nostri in cel d'culo.

Avramu onore a primi in Nr. celu mai prospectu alu pretilului diurnulu „Comorid” acestu assecuratiune, ca „nici guvernulu nu intencioneaza a sili efortiuna unieii, nici M. Sa imperatulu nu va da sanctiunea sa legii de unire daca prin aceea romanii si-ar vedea vatenate drepturile si periclitata nationalitatea lor.” — Noi nu seim, dar' nici nu voim deocamdata a ispiit isovitu „assecurârilor” acestora-a-3; pote ca acela este una funte demna de totu credentiamu. Avemu numai sa constatam paseniina in care se afla romanii din Transilvania si terenuulu nu a respina impregurările.

Asta-di ei stau fatia cu preinalulu rescriptu din 1 septembrie a. c. prin care se afla conchiamata dieta Transilvaniei spre a dezbate intrunuta si eschivatiune asupra de lege I. din anulu 1848 despre uninea Ungariei si a Transilvaniei, — singurulu actu alu guvernulu actualu datu pauncum la publicitate in cauza acesta de mare momentositate.

Mai nainte de totu trebus se observamu, ca intre dieta din anulu 1848, si intre dieta conchiamata pe anulu 1865, se mai afla inca o dieta in istoria recenta a Traniei care tocmai prin preinalulu rescriptu comemorata se enuncia de desfiintata. Enunciarea acesta si demandatiunea de a-o face cunoscuta, e totu ce se cuprinde in acelu rescriptu despre dieta desfiintata. Ce va resulta din desfiintarea dietei acestei-a in privinta articulelor de lege prin aceea-si facuti si legalitate sancinati, nu suntem in stare a prognostici.

Inse fiindca dieta trana din anulu 1863, a fost conchiamata pe baza uniregulementu provisoriu, si fiindca acesta dieta s'a franta prin renitinta ultraistrului magiari si secui ne vine a crede ca renitenti magiari si secui se vor nisa din tote respecturile lor a combate validitatea legiuru facute in acesta dieta si sanctiunele prin Majestate.

Indemnatii suntem la acestu propusu — altucum prin portarea magiarilor din diferite partii ale Traniei si panacum pro deplinu comprobata — mai alesu din acelu motivu, pentru ca observandu-se mortiuu conituitate dreptulu magiari, se respinge totu ce stă cu conituitate dreptulu acestu-a in opozitiune. Acesta procedura a guvernulu actualu e dovedita ilegalitate prin rescriptulu conchiamatoriu de dieta dupa complinerea statuta in articulu de lege alu XL. din anulu 1791; dovedita e acesta si prin impregurarea aceea, cumca nici prin rescriptulu suu laudatu, nici prin altu actu de statu nu s'a facutu panacum nici amintire despre legile dietei trane din anulu 1863, cu stătu mai putineu despre dreptu natiunii romane aduce si puse prin aceea-si in via.

Deci daca voim a constata pusestiunea de statia a romaniloru din Trania, ci se afla asta-di fatia cu conituitate dreptulu magiari pe terenuu din anulu 1848, — fara ca se fie assecurat macaru dreptulu de legiu adreptate proclamatu prin diploma din anulu

1860, de crece acesta prin inalta diploma in Ungaria nici decum, era in Transilvania dupa intielesulu conituitatiu dreptulu magiari, legalitate inca nu e inarticolata.

Atia-a am vaitu numai cu buimavointa Domnulu Redactoru a constata fatia cu „assecurâri” respandita prin colonele acestui pretilu diurnulu, — bucurandu-ne altcum forte, daca vomu vedea acele cuvinte frumose peste acceptarea nostra totu deodată si intrupte.”

*) Fimda că cuprinsulu rescriptulu reg. pentru dieta Ungariei din an. 1865, nu e cunoscutu — si pote fi ca odesti berbaritua de la guvern, — calos dize despre „assecurâ” an se se intielega a fi cuprinse in rescriptulu reg. tramis la dieta ung. din an. 1861. Asta schimbare a anulu, intemplota din simetia, se indreptata, adaptandu-se totodata ca publicata certitua si amano cei mai de aproape interesei voru sa redusa la adeverta valore acelu assecurâ conituitate. Guvernulu M. Sale pote secuti, e de dreptu, ca in cutari impregurări, si a sume sac, si ar mai fi periclitata drepturile si nationalitatea poporeru lor. La Traniei, se pusem d. e. a Bloru, dar' Romanii ardeleni, ca cei arai, voru si mai bine daca au a se teme acu de la unieii. Nu aterna numai de la Romanii ardeleni vatenatura nici reconchiamata drepturile si a nationalitatii lor, dar' aterna numai si numai de la ei a judeca si a dechiaru ca, vedu-si a vatenate drepturile si periclitata nationalitatea sa? Acestu dreptu nu li-se pote noi disputa, neci negu. R. e. d.

Din Comitatulu Solonocului interioru 10 octovrie 1865.

In 5 a l. c. s'a tinutu in Desu adunarea comitulei pregatitoare de algerie deputatulu, in care dui protopopp Ioann Colceriu a propusu ca se se roge Majestatea Sa prin reprezentatiune a concede: a) ca in censulu de 8 fl. se se compute si tusa-si s'eu contributiunea capulu, din cutare ca in Transilvania acesta — ca unica in felulu seu in Monarcia — se sustiene ca suplinitoriu pentru contributiunea pamentului, care face numai 10% din venitul curatu.

b) ca dupa numerole locuitorilor aproape de 120,000 se se concede a algea dusa 30,000 sulute celu unulu, prin urmare de totu 4 deputati — era pentru orasiulu Desu cu normam orasiulu din fundulu regiu, inca se nu se concedea algeria unui deputatu, — acesta propusu simpliter s'au receptata, neadmitandu D. Comite supremu Vêér deslăetura asupra ei”.

D. Gavrilu Manu jude supremu a propusu ca dupa ce avemu lege sancnitata pentru egalitate limbii romane cu cea magiari, care si fara acesta-i inca in comitulu din 1861, s'au decisu ca protocolulu iudicialulu să se duca si in limba romana, acuma se se face desputine ca legii satisfactorie se corespunda, si protocolulu se se duca si in limba romana. La acesta propunere contele Vêér au observatu, ca acesta s'ar fi pututu intemploti si fara propunere, unulu — unu renegatu de la Lisa — au strigatu ca nu recunobes legea sancnitata, la care engeta propunitorulu, — D'clat Carolu s'au dechiaratu ca numai acelu lege o renobese, care decretata esclusiv limba magiara de oficio, — in urma comite supremu s'au dechiaratu ca elu nu-e in contra ducerii protocolulu si in limba romana, si cu acesta au precurmatu tota descutiune ulterioara, fara de a se aduce vre-o decisiune formala asupra propuneri de cãtra comitulu, si d'upa a de-

spune comite supremu despre ducereu protocolulu si in acesta limba, — care apoi nici nu s'au dusu — ba ce e mai multu, că despre aceste propuneri in protocolulu comitulei nici amintire nu se face! (*)

Dupa aceste D. comite supremu au demunita unia comiteta de 30 de membri, cari au avutu insarcinarea de a pregatu un planu, si propieptu despre desfiintarea comitulelor conscriitorie, si candidarea membrilor pentru acele, — in comitulu acesta D. jude supremu G. M. au propusu ca membri comitulelor se sa candides inungetati dupa nationalitati, — acesta propusu s'au primitu cu multiantra tatoru, daru intru realizarea ei s'au facutu d'ntre partea magiarulu pedeci, protestandu in contra amplioariu si precloru romanu, se nu ioc parte, — si pe langa tota lupu' cea resoluta, D. lui propunitoru nu i-au succosun pentru 10 comite de a postu rebi nici barem cu unu presidetu romanu, — era d'ntre membri ince abia sunt intre 6-8 câte unulu — acu du, — magiari ince spre a si-ardă conchiamata, deforis totu si unu postu de presidetu ad honorem lui Ioann Vajda.

Incepandu-se conscrierea celoru cu censulu de 8 fl. romanu au pretfusu cu totu, ca in intielesulu rescriptulu regescu, se se compute afara de contributiunea capulu, tote cele lalte contributiuni dreptu, altele a pamentulu, caseoru, si alu provincialulu, — daci unu magiari protestar in contra acestu done feluri de contributiune din urma, era comite supremu decretu, ca numai contributiunea pamentulu se se compute, era a caseloru se se inseme ad margineu, despre contributiune provincialulu nu vrutu se acie sicme ce-va, de ora-ce acesta in legile de 1848 se se pomenescu: pre acesta cale inca mai multu de justitate d'ntre cei-a, cari dupa tendra rescriptulu regescu ar' fi fostu alegatori, deviniu stersu, de ora-ce la multi, chiaru numai vre-o cãti-va ei li lipsecu, cari prin contributiunea de case s'ar fi acoperitu.

Conscripitiunea nobililoru inca s'au inceputa, si se aude ca in Desu s'au inciat amintu s'ar fi conscriu la 700 de indreptati, candu in anulu 1863 au fostu senguru 120 de nobili si numai 92 de cei cu censu de 8 fl., — dese-bira rezultatulu este, ca acuma pote s'au conscriu totu s'ufletu de magiari de nobilita? ba se vorbece ca si unii d'ntre armeni s'au nobilitatu prin comitulu conscriitoriu, — era voiniculu nobili de pre aste fi s'au pusu pedeci, si nu i-au conscriu ci i-au respinsu si inviatu a reclamu, in sperantia, că fiindu terminulu de reclamatiuni numai de 48 de ore, asi ei nu si-voreu perde timpul pe drumuri!

Unelu comituni conscriitorie d'upa cum se aude, dupa tenorea legiuru din 1848 au conscriu si pe „provisi si dacali” uniu, sau si nemintu, intre cei indreptatii — era cele mai multe comituni i-au lasatu afara, si au fostu nobili nascuti.

Romanii in comitatulu acesta ca nobili adeveratu potu stă cu 2,000 de alegatori, afara de cei cu censu de 8 fl. cari inca ar fi la 1200 daca s'au conscriu d'upa intielesulu rescriptulu regescu, — era magiariu potu unu arca nici 1000 de privilegiiu procediu cu lere demanatiune — si de cei cu censu ince numai din 10% fatia cu romanii. — Romanii din populatiunea de 114,387 de sulute facu la 91,000, — magiariu numai 18,000 cei-a laltu se tiu de alte nationalitati. — Romanii platescu 51% din contributiunea pamentulu si la 68% din cele lalte contributiuni dreptu preate totu, — magiari cu reg. ficu, si cele lalte nationalitati d'impunera platescu numai 49% din contributiunea pamentulu, si 32% din cele lalte contributiuni, — totu-si in co-

*) D. de n'li intabulata, pentru ca si potomei conscrie deplinu conscriitorie Solonocului si in asta privinta, dace ce in cele lalte comitate vedem protecto romane. R. e. d.

metitului comitense sunt numai la 70 de romani între 285 de membri, — pe langa acești acum judece ori si cine, care mai are minte — sanetos, unde e nedreptat candu la noi unu in locu de a sa inaintea mana de fratitatie voiesca a ne in adunari ca in limba, acestia dara divina! candu asa ce-va mi aristocrata? ce mare si veda dela Clusiu nu s'au incumetata a face!? (Aveti bine ca aristocratii mai nalta e mai deprinsa in vietii publica si nu sunt ca nobilii cei de la Desiur. R. d.)

In partile locuie de nobilii romani, unii presidiati comituniloru conscribere, si intru altii Folclviri, au fost inaintea mana de poporu dandule sperantia, ca era si voru capete dreptariile loru de mai nainte, adica scutitio de contributiuni, si altea? numai se iee parte la alegerile deputatiunilor — firese magiari, — prin urmare se dadea inteligentia romana aru asila o cale cu multa mai salutaru de a se abtina de a algeri, inse nobilii romani posesori atde de unulu s'au dudu tengeri de pamentu, acedusi de promisiunile cele jurnari si inelatoriile voru lu' parte la alegeri, ne scindu ca ei au mai ramas ingreunati cu contributiunea corporali numai pentru acestia pentru ca in Diet'a de la Sabinu chiaru magiari regalati ce erau de fatis si saasi n'au vrutu ca acesti s'e scirga de totu, cum au fostu propusu D. Gavrilu. Mana spriginu de totu ca- a lili' romani, temendu-se ca se vor ura apoi ceea a pamentulu, dupa cum au cerutu, si cere dreptate, ca aceia s'e plateaca, care are pentru ce? in ast-fellu de impregurari amu asila cu cale ca se se resolve totu-si mai bine unu romanu de a fi aliau, care se apere drepturile politio-nationale si autonoma tierii in fut'a dietei, de citu se leasau pe 2.000 de nobilii romani, instrumenta de a si sfatuca acestia'loru nationala castigata din gratia Majestatii Sale in Diet'a de la Sabinu.

Unu preutu.

Logosiu in 1/2 oct. 1865.

De la redactura ministerului Schermerling si mai cu seama de la conchiamarea dietei, comitatulu nostru o mai v'a. Micamintele politice si mai cu seama starea de prezentu, care se dice, ca ar fi numai o punte, de a trece din provizion, la constituirne, atragu atentiu-na. Nu voim sa scrutam in citu o de salutaru s'ia nesalutaru starea noastra politica de acum, nu voim sa ni dăm pareres nostru, in citu micamintele politice de prezentu sunt preparatiunile noui venitori mai ferice, sau premergatoriu unu tempu de surferatie, ci in calitate de corespondente provincialu, vomu refera de asta-data numai despre cele intemplate in comitatulu nostru.

Se scie ca comitatulu Curasilu e unulu dintre cele nefericite, cari si pana asta-din lipsa, comitulu supremu conchiamara, sau sub conchiamara unu administrator. Causa ar fi, pentru ca inaltulu guvern nu a adatu inca persoana potrivita, care se corespunde atatu intensionilor sale, citu si dorintielor comitatulu. In ast-fellu de impregurari s'au luat nisece mesare extraordinarie, si inaltulu guvern s'a ingreunatu, ca celu putinu se avema vicomiti noui, nu voiesu s'i nusece vicomitiunali, ca de asti-datu nu suntu restele de poporu, o idemnitati de guvern, ca acesti-a in coingelegere cu administratoru se conduc comitatulu si mai cu seama algerile de deputati pentru dietu, unde apoi ni se va deschide, cu ajutorulu lui Dieu, calea citra vietii constitutionalu.

Se scie, ca in ante de primire vicomiti noui au conchiamat, pre unu din reprezentatiunea comitatulu din 61 si li-au ceruta parere. Cum s'au exprimat romanii in privinta acestia, s'a referatu onoratuili publicu romanu. Dupa conferinta acestia, de este lertatu a o numi conferinta autoritara, era se se adune pre 61 e. comitatulu din 61, dar a conchiamarea acestia s'a revocatu, si in 61 e. s'a timentu sub presidiatu administratoru o conferinta preliminarie. La care s'au fostu invitate vro 150 de persone dintr'e fruntasi comitatulu. Scopulu acestei conferintia a fostu, ca chiamati se-si cele parere, daca e de lipsa, ca se se adune comitatulu din 61, di acesti-acesta s'ar aduna, margini-se va numai pre langa algerera comituniloru centrale, unia' ane voru ordina din partea guvernului.

Magiari au promisiu, ca ei se se voru margina la intrabarea propozitiei, ca ei se enumeranda starea ilegala de prezentu, au proiectatu votu de incerdere in lterarie guvernului, in citu ace-

stu-a se nusece d'in tute poterile, pentru de a ni deschide calea citra constitutiuem prin diet'a dorita de patru ani.

Romanii au intematu mai cu seama, ca comitatulu n're inca capu constitutionalu, explicandu ca acestia intr'asole, ca romanii vedu in lucrarea acestia a guvernului o neincredere citra comitatulu, si de aceea fara a lu' parte la desabatare propuneriulora facute proiectia acesti se are rdge inaltulu guvernulu, cu intentie de tute se puna in fruntea comitatulu sau capulu comitatulu, carele se corespunde dorintielor si pretensionilor maioritarii nastri comitatu, luandu in consideratiune totu de odatu multe planouri ale romaniloru, subteranate de repetite ori atatu Majestatii Sale citu si inaltulu guvernulu.

Ca decisiune s'a luat la protocolu, ca comitatulu din 61 se se conchiamu pre 12 l. e. candu se va algea comitunione centrala. Era la diet'a s'au mai bina propunera Romaniloru administratorulu a promisiu, ca in subteranera ce va face-o citu n'au insultatu guvernulu, nu numai va recomanda-o, ci o va spriginu citu mai caldurosu.

Cu o di nainte de conferintia acestia vicomiti noui au ocupatu posturile lor, punendu juramentulu in manile administratorulu, si in data declaratiu primaru a emanatu urmatozile regulari: (Spatiulu nu ni permite a lu' reproduce, amintim unu ca DSA si-duce trecuratu de garantia pentru credeulu politicu, apoi recomanda dregatoriiloru diligenca in diferitele lor afaceri, se intona invetiamentulu popularu cu energia demna de reconoscintia. R. d.)

In 12 s'a adunatu reprezentatiunea comitatulu, carele a facutu conoseutu scopulu conchiamarii, cetand-se numai in limba magiara rescriptulu conchiamatoriu de dieta, si ordintuinea inaltulu consiliu, prin care se ordintea convocarea comitatulu. Dupa acestia vice-comitulu primaru enumeranda antaiu prin o cuventare in limba magiara, era dupa aceasta in limba romana notvelle, cari i-au indemnatu sa se ocupe posturile parsite in 61 cere incedere comitatulu, si propune aduca citra Majestatei, in care se se exprime sfintimentele de loialitate citra Majestate, si multumirea pentru inaltele intentiuni gratiose, cu cari Majest sa voiescu s'e scirga tier'a.

Nainte de a trece la desabatare cetantulu de vot, unu unu actu de saia mare insemnate, precum e rescriptulu conchiamatoriu, nu s'a cetitu si in limba romanasca care ei, deca e vorba de constitutie, o prescuvu de limba oficiosa in acestu comitatu. Era la propunera vice-comitulu primaru mai adaugu amendamentulu: si acestu comitatu saluta cu atutu mai mare bucuria conchiamara dietei, cu intentie de a se accepta a delegare firitica a firitarii nationalitariu, intrabarea cea mai de capetenia si de vietia pentru acestu comitatu.

Amendamentulu acestu-a se primese, era la observatiunea facuta se primu prin cetira rescriptulu imperetescu si in limba romana.

In fine s'a escuta in congregatiunea acestia o desabatare infocata pentru o scrisore, transmisu de unu unu actu de saia mare insemnate, precum e rescriptulu conchiamatoriu, nu s'a cetitu si in limba romanasca care ei, deca e vorba de constitutie, o prescuvu de limba oficiosa in acestu comitatu. Era la propunera vice-comitulu primaru mai adaugu amendamentulu: si acestu comitatu saluta cu atutu mai mare bucuria conchiamara dietei, cu intentie de a se accepta a delegare firitica a firitarii nationalitariu, intrabarea cea mai de capetenia si de vietia pentru acestu comitatu.

Adresa citra Majestate etc.

Primalitate Imperate si regu apostolice! Domnule pregarbit! Candu s'a cetitu in sediint'a de asta-di a comitatulu nostru comitensu pregarbit'a ordintuinea diet'a a Majestatii Tale, prin carea se conchiamu diet'a tieri; tot au fostu petruini de o via premitata si in bucuria, atabucandu ideint'a si de ocazionalitate a acesti pregarbit'a adresa.

Noi vedema in acesti pregarbitu rescriptu si in manifestulu dia 20 septemvra e. o inderptatu citra

poporelu Majestatii Tale celu mai siguru semnu al unui vifloratu bunu, si de si inca tot si s'au implinitu dorintia si nu s'au restabilita stare legala, ca astu dreptu, si asa nu s'au vindicatu inca ranec, ce timpurile treate ni le-au inlita, totu-si amolem parintene, cu care Te-a induratu Majestatea Ta a spriginu canva noastra dela drapta si prin care doerente ni s'au si alinatu, ne da garantia deosepe asasa, cumca patimelu nostru se voru viedea la diet'a cu si at' ischit'u, dreptu tacei si acce confortu, cumca vomu asia acce modallatu, prin care de o parte se si indolezile dreptele pretensiuale a poporulu si in totalitate de din-aceo de Iasta, si se pastreze pustiunea de statu mare si lucrui imperialu, era de alta parte se se asocore libertatea nostra constitutionalu si guvernarea independenta a treburiu nostru interne.

Majestatea Ta insu Ti prochiamau statulu crevatu alu pazei, provocandu la intrunire pre poporelu de sub sauta coronsa magiara, ca se lege mai strinu acia legatura, cu in tempulu mai de curand'u s'ia desfacutu si ce se inchie stabila sauta coactiune a pazei. Neou cea mai mare promptitudine sustenu — gata a implini acestia, si ne vomu asila a intensia intru poporelu Majestatii Tale de sub sauta coronsa angura conchiamera fratiosa, si cu distingere ne vomu nintu, ca continueu a registe la nationalitariu, carea si in comitatu nostru e cea mai conosecuta, se se resolve diet'a venitoria pre bar'a galu indreptatulu.

Daca in trecuratu plinu de cercori si patime, candu nu amu potutu vedu nece ce mai palida radia a sperantieloru unu venitoru mai bunu, ne-amu petratu intr'ga aderentia citra Majestatea Ta, depunandu-ne totu incederea si sperantia in inim'a parintea: a Majestatii Tale: acum, candu vedema atutulu de semne a bugariti si ambrici paritari a Maj. Tale, credim si alina, citra ce si scedatu, si celu mai ferbitu dora ala nostru o, a pune pre apulu imperetescu reg. apostolice ale Majestatii Tale oron'u St. Stefanu, asca corons, carea prin atitatu tempuri lege apripe o mie de ani in totu deun'a a lasatu pre capetele antecesoriloru si strabuniloru Majestatii Tale.

Primescu dia noui Majestatea Ta expresiunea, carele mai ferbitu multumim si gratitudinea pe carele simitimu, indreptata intru firitaria Ungariei, si primese asca sfatuca declaratiune, cumca noi se portama si totu demna ne vomu portu cu cea mai atemogiala alina citra inalt'a pretia a Majestatii Tale si a inalteli familie.

Oradea-Mare, 18. oct. 1865.

Adunarea comitatulu comitense se tienu la noi in 14 lunei e. Dupa protestulu indatnatu si cite-va expectatiuniloru in acestu dregatoriiloru actuali, omieni din 1861, se cam dobera dupa p'uru. Comitelesu supremu nu condusu adunarea cu multa intelepitiune. — In comisiunile centrale se alibera preste unu s'au de toti firitarii, carele se voru alege pri mai in comitatu propusi. In comisiunile insarcinate a cel prin cercurile resp. algericre ince se primira romanu inctiu pretpeditiune sustemu reprezentati prin barbati halmeci si romanu zelosi. Cu tote ca propozitiunea in care sustemu reprezentati acum e mai favorabile de citu in 1861, totu-si in cercurile algericre sustimene se pote nintu si asta dade nefavorabile. In vifitriu, sperantu ca vomu fi reprezentatu dupa dreptate. In cerculu algeu al Borodoloru (Aledu) sunt II. romanu in comisiune, la Beiusiu II. la Ceio'a I. (D. Ion. Cristianu), la Ugra I. (D. Petru Mihutiun), la Margita I. (D. Grig. Nistoru).^{*)} La Margita s'ara de candidaturu nostru mai sunt III. magiari, la Ugra, a Iara I. al nostru. II. mag. T'isa (care' Red.) si Ios. Nagy, desi dace romanu nostru voru lucra in solidaritate si voru p'ati disciplina strinsa, candidatii nostri potu reesi. Dorece ca candidatulu nostru d. Toma Costinu, au renunciatu, audu ca in loculu lui ar voi se se candidaze d. Dionistu Pascutiu, inse care amovec i-ae pote prognosticati la diet'a, a Iara I. al nostru, ca candidatulu nostru D. Em. Gosdu, contra candidatu e Destideru Szaniszló, unu consengant al epululu Iatnescu, carele e inspectoru dominalu, si ca atare luera si cu alte medulose decatu capactiara mintale, ni se spune ca omieni se' facu mai agitatiu, promi algeratoriulu lemne d'in padurile domenesce, si alte inceduri, inctiu e tema ce poporulu se nu se fite asediu. (De voru fi pastoriu bun, si mai

*) Ar fi bine d'asa ne ati fe conosecote numele tuturor romaniloru din comitelesu conscriitoru, pentru tote cercurile algericre in parte. R. d.

Aceste contracte, constituții, erau și sunt de multe feluri. În unele state capul de mândă al tot cutru se acuză, că nu intră de sentință de către nimeni de la cine ia place. Aceste state se numesc absolutiste, cum au fost la noi de la 1850 pna la 1860. — În alte state capul trebuie să luere cu suavitate numai omeni numiți în constituție, și aceste state se numesc constituționale.

Deși vedim încă de fie care state trebuie să aiă constituție, totuși statele absolutiste nu se numesc constituționale.

Statula nostra a fost constituțională de la înființarea lui, deși dîn cându în cându ni se împedea constituția către patru oțiașva ani.

Acel trebuie să lufăm a minte că noi am avut două constituții, ună constituția vechiă care a trăit de la timpurile cele mai vechi pna la 1848, și altă constituția nouă care se începse în 1848.

Dupa constituția vechiă, capul statului s'eda Imperatul în toate lucrările, legile, trebuia să oăra sfatul de la magnati, (boieri) domni de camera, episcopi. Cătu de ru ni eră nouă atunci, o seimă cu totii.

Despre constituția nouă
... va urma.

ROMANIA.

În fine s'au potolitu cu deveserire vorbele de schimbare de ministeri! Ministrulu de esterne si a dat demisionu.

Namu potutu luca să ne încredințăm despre adevăratele cauze ne acestei retrageri, și de aceea nu le spunem nici noi lectoriloru nostri.

Si la ce ar fi potutu servi o schimbare de ministeri? — Aceste înnebriți, ateropătați în d'ia noastră, nu mai aiă nici o nevoie, credem de comentarie; le amu făcutu d'atâtea ori, în cătu credem că n'a mai rămasu nimica de lipsă.

Nu avemu nici de cum nevoia de schimbarea la fația a ministeriului.

— Avemu nevoia de schimbarea modulu de guvernare a ministeriului. Avemu nevoie de oțieru ministrilor a mare frământare pe călele ce li prescrie cartă cea mare d'în 2 mna. Avemu nevoia a vedu guvernulu pe o cale care să ateste, pe tota d'ia, că suntem în starea normală, că starea normală a lucrurilor a încetatu, de la cea d'anțiu chiamare de am a corpurilor legiuitore. Avemu nevoia să vedemu încetandu forța esențială de la legiuitori, și a corpurile legiuitore cari nu potera legislațva. Avemu nevoia, si mare nevoia, a nu mai vedu pna de birari nou pe tiera prin acosta grindina de concesiuni, cari aru fi potutu fi oțtu pucinu legitime, dacă nu si juste, cându s'aru fi investitu cu tote formele legitimitati.

Suntemu noi ôre reduși, si acum, să precipităm lucrurile, să fortinim a făcetele, putem ca să înființăm, pentru cu se ascutințu cele ce ni se paru bine si de folosu. Are ôre guvernulu, si acum, atace temer intenciate, pe care o are în timpul oligaricii, că legislațvone oligaricava va respinge cele ce ar fi favorabile poporului întregu. Are ôre guvernulu, si asta-dă, a lupu cu o camera oțte pentru că să făca binele? Nu marturim căliși ministriloru posteriori europenei, că acosta camera prin vântu universalu, este expresiunea cea mai fidelă, este reprezentatiunea în adeveru națională? Ce temer pôte fi, că, adeverați alia si poporului, vou se fie contra adevăratelu interese ale poporului? Pentru ce acosta prapa? Cu ce amu înaintatu mai multu dându, în grabă si fără forme, concessiune dramulu de feru de la București la Giurgiu? Concesiuni, și concessiuni, după ce să acosta camera accepșă, accepta mai întâiu să primese bani d'în vistieră țierei cu să si pōta plăti obligatiuni, și cu restulu să si începă lucrările. Nu ar fi fostu d'ara mai regulatu, ca ministeriulu să prepare tote lucrările, si în cele d'anțiu d'ia să sesioniu vidoire să si investese aceste lucruri cu vântemtele constituționale? Acosta, nu ar fi datu mai mare încredere si țierei, si concesi-

nariloru? Spre ce a servitu pripa, dacă lucrarea nu s'a începutu pna a nu se dechide camera?

„Tromp. Carp.“

NOTATI ESTERNE.

FRANCIA. Colera a eruptu la Parisu, multu locuitori au cadutu vîptime, diurnalulu oficialu se vedu silitu a luă și elu noștia de spre acosta evimența tristu, observandu totodată că guvernulu a făcutu despuștiniri pentru delataru acestei morbu. În 16. l. e. morira 263 șiui, cu 60 mai multu de oțtu în 15. l. e.

„La France“ demintese scirea lațvina de „Giornale di Roma“ cumu trupele regeliu în presiună calca pe teritoriulu papale, și acosta în prefatu a armiei franceze. Numitul diurnalulu francez afirmă că acosta este o insultă ce se face armiei franceze de oțra un diurnal papal.

Imperatul Napoleon are de cuget a față cu Messicul ce observe procedura de care s'a folositu la timpul seu față cu Roma în privința retrageci trupeloru francezi.

D'în Madagascăr a datulu 2 sept. se întescințea că în 1 sept. a donatu acolo mare recolare întru poporu, d'în cauză deșdănușă, ce este a se sărb. Francezi în suma de 900.000 de franci Poporul adunatu antea palatulu reginei, ceru alungarea consululu francez și a catalioru. La întropunere antistioru, elu se moleom. Consululu francez dechiară că elu nu va parș Madagascarul, mai nante d'a primi instructiune de la guvernulu seu.

Bismarck petrece înca în Franția, scirile mai noue despre rezultatu misiunii lui, nu sunt atâtea de îmbucurătoare pentru Prusia, cālă a începutu. Se crede că Austria d'în partisi face pedee d'hai Bismarck.

ANGLIA. Regiua în oțbiatului lui Russell prestidulu în ministeriu în locul repausatulu lordu Palmerston. Inca nu se șce dacă Russell a primitu acosta postu.

VARIETATI.

— *Universitate savana*, în 12 l. c. si-a întescințea a doia. Președintele mare că chiamarea acestei adunari e a decide despre pusștinu naționale sacșeci față cu uninea Transilvaniei. Dapa regimulu sacșeci așdioru, pentru cauză mai importantă se abge cōmisiune, care apoi se reporese universitatii, deci să intrebase despre componere acestei comisiuni. Prin vitoare secreta s'au elen în comisiune d' Hansicher, Dr. Teutsch, Gull, Binder, Bönches, Balonari, Hietich.

— *Comisula electoralu centralu d'în comisula Ardealu*, a țintu șiedința prima — precum si spune „Ardeal Z.“ — în 18 l. c. 10 are a d. m. în s'au cașă constituționale, dar' foră a deveni la vîntu s'au cașă constituționale, dar' foră a deveni la vîntu șiedințu între Romani și Magiari. J. P. Desseaux propose că să se les exemplu de la comisula Pestu, să se constituie o comisiune electoralu ambiloru, are unioarea poporulu, ca să nu se silitu a veni mai multu milie de pamentu pentru a se înfalția la locala alegerei. Propunerea o sprigină Csemegi, observandu că e convinsiu că nu vatăm legea. Arta procedura constituționale Pestu și a orășinlu Arad, si deputatulu m'au mai multe comisiuni umblătoare, care o trimisu s'au verificatu a d'ista foră aré cino-v'a observatie contra lora d'în pantalu de vedere alu legislațvone. Majoritate magiara în comitatu combată acosta parere. Lui Tavaszy i se pare că e negale. Varșay face propunere melioritoare d'ă întreă comitulu de locuștințiu în privința legislațvonei propo-

nerei lui Depassant. Acosta propunere se primu, și șiedințu se încheie.

— *Memorialu lui Eugenu de Salsediu* se va radică la Vienna în 21. l. c. în antea curei imperateci, față cu memoriale arceiduculu Carolu. Pragratilre pentru acosta alocute a datu, una diramaloro de Vienna a ni la deserie pe renuntatu beliduce ca una omar care s'a luptatu antea parturii unitate imperiulu, s'au cōnoscutu întree posturulu si a.

— *Scuaru* Dinarulu N. Fr. Pr. l'ense cōnoscediu despre primințu de către Romani cōnștituționale supr' d'în comisula Transilvaniei, d'în Marșaly. Acosta circumstanță aiă placutu s'au donmu d'ia Temisieru, care si lufă pna a mana în „Debatte“ Nr. 288, si dice că intru alte deputatiuni au venit 40 romani țiereani, si 7 popi de la ante, sub conducerea unu temeru de 17-18 ani (cum la înterieru de rapede, pe candelu e arbatu) — a țintu comiteliu sup. carevestarea ce „N. fr. Pr.“ reproducu după „Concordia“. Arta apoi cătu de intelectualitate a respuns comitelu supr. la fine d'ia că directoru alți comite supr. a deșvintu de proverba la Romani, în cătu Romani la numesc „D'oimje nostre.“ Cătu de acosta și acosta acertine, se vede și d'acolu că cãventulu „d'oimje“ neci nu este în limba romana.

— *Demintire*. „Kol. Köz.“ într' oț correspondințiu d'în Naeșed, afirmă în dilete trecute că mitingințu d'acolu a deciu a) să nu s'a unione, mai bine b) să se împense Narodulu cu Bașevici, c) să se realizeze grănitule așdioru, d) muniti revindicatu să se desu poporulu. În urmare acostora — a d'iau petitiune la Maiestate. — Politu de Clasu cētind în „K. K.“, a făcutu investigație, după care în munitulu diurnalulu demintu cele înscrite sub a) b) si c). — No mirăm de politu oțte e de g'at'a spre șiere, unde de securu nu se gală nemitu. La noi celatulu absurd, strigănu în contra lora, si totu nu le vîntescințu nimeni.

— *Amorțu Demintiriue* cōnoscutulu nostru literatu, redactoru foșii societăți d'în Bucovina, petrece de presntu în mediocula nostru.

— *Bibliografa*. „Elemente de istoria Transilvaniei“ pentru inventatori si scolele populare romane, scrisu de Joane V. Basi parca și protopete oțte Sibiu, tiparit în România la S. Filice, 1868. 30 c. r. a tereu neglatu 24 c. r. De rabatu se da cōmplutulu alu 11.60. Se pôte văd de autentiu si de libreria Filice. Adeș am intonatu necesitate șilerulu școlăstice, deci vedindu acosta opu care oșpunde atătu de bine acostu lipsu, nu potera a nu lu recomendu taturoru inventatoriloru noștri, si mai ales acestelu veni. ordinariu romane Trne, întroducandu-la în școlile populare, voro face un șiertiu bunu investimantulu.

— *Mănușina publică*. Primăca feribută mea multimista antea Preșrotulu Domnu cōleptate Adre Pappalvai protopopulu Biseniulu, care învotă a ni adună o cōlepta pentru cu se potu calatori la Pestu, cătu si d'în N. D. cari cōmuncere cu oferte aleu precum: Adre Pappalvai 2 r. v. a. Joane Vasz 2. Joane Lazaru 1. H. Teodoru Kóváry 3. H. Gavrilu Coman 1. H. Teodoru Ányó 1. H. Bădușiu Bădușiu 1. H. Ștefanu Georgiu 1. H. Iosifu Jutu 1. H. Ștefanu J. H. Da's de Boitu 2. H. Ștefanu Kőrösi 1. H. Demetriu Simai 1. H. Vasile Bicu 2. H. Ștefanu Abramian 1. H. Ștefanu Dingau 1. H. Tomu Costina 3. H. Vasile Șicardu 1. H. Ștefanu Milianu 2. H. Constantin Calmai 1. H. Petru Șabó 2. H. J. Ștefanu Ștefanu 2. H. Coșma 2. H. Coroiu 1. H. Ștefanu Bicu 1. H. Petru Paulu 1. H. Ambroșiu Marcăniu 2. H. Petru Suciu 1. H. Joane Tîfona 1. H. Joane Fasio 1. H. Antoniu Milianu 1. H. Constantin Boitu 2. H. Alexandru Pop 1. H. Atanădu Coroianu 1. H. Ștefanu Borbu 2. H. Patas 1. H. N. B. 1. H. Joane Kiss 1. H. Joane Szasati 1. H. Joane Gales 1. H. Vasile Cărbășny 1. H. Teodoru Filipei 1. H. Joane Bicu 1. Alexandru Șicardu 1. H. Clitofeu 1. H. — *Pesta* opt. 19 1868. Troncu 1 r. a și jertia.

Proprietariu și editoru: Ștefanu Pop. Redactoru răsponditoru: Alexandru Romanu.

Masina de spalatu de lipsa în tota casa.

Inventoru pentru de a spali oțte, mai cu zămă (rafu) Felice de acosta masina de un imblăntitulu pentru un multu pe cele de pănșon, stau într'acostă, că elu se gătite de totu d'în lespezi de zănu și se pōtu întrebăntuți pe amendeu lătrine. O lătrare pentru rafu sine, era oalta lătrare mai dură, d'în care cālta si întrecu masinale nouste pe cele de pănșon. Ca ajutorulu noștri masine se pōle spali țiere strășiere, de trei ori mai multu, d'atu cu ma' a liberă.

Prețulu mai scârțu cu scârțu masino e 1 fl. 20 c.

se căpeta la *Mănușiu Ltd. r.* țeralbaru (pleoveru), strada d'Herengasse) Nro. 14, în Pestu.

Pentru pacștoru si trimitere se compta 30 pr. col. Col. ce cămpere ca se vîndu era, căpeta 20% rabatu. (8-6)